

A szervező könyvtáros munkájáról

II. rész

4. MEGBESZÉLÉS A FALU VEZETŐIVEL

Felkeressük a községi pártszervezet, a DISZ, az MNDSZ és más szervezetek vezetőit is. A községi párttitkárral megbeszéljük a könyvtári munka támogatásának, segítségének kérdését, a pártszervezet oktatási felelősével, a könyvtárral való együttműködés lehetőségeit. A pártszervezet sok nehéz kérdésben tud hatékony segítséget nyújtani. Ladon a népkönyvtár működését nagymértékben akadályozta a megfelelő helyiség hiánya. Hiába volt a lelkes tanító-könyvtáros minden igyekezete, nem igen volt eredmény. A járási szervező felkereste a könyvtárossal a község párttitkárát, aki — helyesen értékelve a könyvtár fontos szerepét a község kulturális életében — elment velük a tanácsházhoz, ahol sikerült elintéznük a hosszú idő óta húzódó helyiség ügyet. Az önálló könyvtárhelyiségben nagyot lendült a ladi népkönyvtár munkája és csakhamar a megye legjobb népkönyvtárai közé emelkedett.

A fonói gépállomás párttitkára maga választott ki 38 db politikai művet a népkönyvtár részére a Megyei Könyvtárban.

A DISZ-titkárral az ifjúságnak az olvasómozgalomba való fokozottabb bekapcsolódását, a József Attila olvasómozgalom problémáit, ifjúsági olvasókörök alakítását tárgyaljuk meg. A DISZ-nek és a népkönyvtárnak együttműködése sokszor gyökeresen megoldhatja a népkönyvtár egyes problémáit. A patosfai DISZ-szervezet meglátogatásakor a járási szervező feltárta a DISZ-titkárnak, hogy a könyvtár milyen kedvezőtlen körülmények között dolgozik és ezen a DISZ segíthetne, hiszen a fiatalok azok, akik elsősorban érdekeltek a tanulásban, szórakozásban. A DISZ-titkár a beszélgetés során elvállalta a könyvtár vezetését is, szerepelt megfelelő helyiséget, azt szépen rendbehozták és itt az olvasómozgalom az egész ifjúság ügyévé vált. Az MNDSZ vezetőségével megbeszéljük, hogy az olvasókörök megalakítása, az asszonyoknak az olvasómozgalomba való bekapcsolása milyen módon történhetik. Somogyzilben a szervező MNDSZ olvasókör szervezését indította el látogatásakor.

Meglátogatjuk az általános iskola vezetőjét, nevelőit is. Felkérjük őket, hogy támogassák és propagálják a könyvtárat, nemcsak az ifjúság, hanem a szülők, a falu dolgozói körében is. Egyben segítségüket kérjük a József Attila olvasómozgalom kiszélesítéséhez. A kercesligeti

iskola igazgatója a könyvtár barátainak segítségével juttatja el a könyveket a házakba. Az iskolai falitáblán könyvtárnépszerűsítő plakátot helyezünk el. Az iskolától jólrajzoló könyvtári segítőtársakat kérünk a könyvtári propaganda segítésére.

Felkeressük a községben lévő *állami gazdaságot, vagy gépállomást*, megnézzük könyvtári és olvasómozgalmi munkájukat, és ha szükséges, szakmai tanácsot adunk munkájuk eredményesebbé tételéhez. Meglátogatjuk a *község termelőszövetkezeit* is. Amelyik termelőszövetkezetben saját könyvtár működik, ott szakmai útmutatást nyújtunk a könyvtár eredményesebb működéséhez. Ha azonban a termelőszövetkezet nem rendelkezik saját könyvtárral, de a falu belterületén laknak tagjai, akkor plakátot helyezünk el a termelőszövetkezetben és felhívjuk a vezetőség és tagság figyelmét a népkönyvtár látogatására. A falun kívül fekvő termelőszövetkezetben pedig ilyen esetben letéti könyvtárat, vagy kölcsönző állomást szervezünk. Így került sor pl. a répáspusztai Ótévés Terv Tsz-ben letéti népkönyvtár, a Kaposvár külső területén működő Szabadsággazsáló Tsz-ben kölcsönző állomás létesítésére.

A *népművelési ügyvezetővel, kultúrotthon igazgatóval* is megbeszéljük a népkönyvtár munkáját, a kultúrotthonnak, a népművelés különböző területeinek és a könyvtárnak együttműködési lehetőségeit. A népművelési ügyvezető és kultúrotthon igazgató szintén sokat segíthet a könyvtárosnak, hiszen a község kulturális életének mozgatója, összefogója elsősorban az ő feladata. Jó példa az eredményes *segítésre* a babócsai kultúrotthon igazgató magatartása. A népkönyvtáros hirtelen elköltözött a faluból, a könyvtár gazdátlan maradt. A járási könyvtáros személyi viszonyai miatt nem tudott rövid időn belül kimenni a községbe, pedig a könyvtárátadás nem tűrt halasztást. A kultúrotthon igazgató öntevékenyen, állományellenőrzéssel átvette a könyvtárat a távozó könyvtárostól és egy fiatal pedagógusra bízta azt, addig is, míg a járási könyvtártól ki tudott jönni a szervező, aki aztán a további tájékoztatást az új könyvtárosnak adta.

Nem hagyjuk ki kapcsolatainkból a községi, állami gazdasági vagy gépállomási mezőgazdászokat sem, és rendszeresen látogatjuk őket is. Az agrónomusok különösen a mezőgazdasági szakönyvek elterjesztésében segíthetnek so-

kat. Drávacágyardonyban a községi mezőgazdaságt megkérte a népkönyvtáros, hogy tanulmányozza át a népkönyvtár mezőgazdasági könyvanyagát és mondjon arról véleményt. Az eredmény az lett, hogy az agronómus a leglelkesebb propagandistájává vált a könyveknek, a könyvek kölcsönzését, továbbítását is gyakran magára vállalja. Sok dolgozó paraszt kezében forog azóta Drávacágyardony községben a sertéshizlalásról, vetőmagtermesztésről, borjúnevelésről szóló szakkönyv, amit eredményesen használnak fel munkájukban. A marcali gépállomás agronómusa a marcali járási könyvtár szakkönyveinek ugyancsak lelkes propagandistája. Ezeken a jó példákön felbuzdulva kértük fel a megye összes agronómusait a következő szövegű nyomtatvánnyal, hogy segítsenek a mezőgazdasági könyvek olvastatásában.

KEDVES ELVTÁRS!

Állami könyvtárhálózatunk elsőrendű feladatának tekinti mezőgazdasági dolgozóink szakkönyvekkel való ellátása útján, mezőgazdaságunk segítését.

Eppen ezért felhívjuk figyelmét megyei könyvtárunk és járási könyvtáraink gazdag szakkönyv anyagára, valamint arra a lehetőségre, melyet könyvtárközi kölcsönzés útján nyújthatunk: bármilyen mezőgazdasági szakkönyvet (külföldi kiadásút is) napokon belül rendelkezésére bocsáthatunk.

Legyen tagja mielőbb könyvtárunknak és vegye igénybe mezőgazdasági szakkönyveinket.

Egyben felkérjük, hogy a dolgozó parasztok, a mezőgazdasági dolgozók figyelmét hívja fel a népkönyvtárainkban található mezőgazdasági, állattenyésztési szakkönyvekre és irányítsa figyelmüket e könyvek olvasására.

Reméljük, hogy könyveinkkel rövidesen szolgálatára lehetünk.

Eltvársi üdvözléssel:
MEGYEI KÖNYVTÁR
Kaposvár, Dózsa Gy. u. 18.
Telefon: 425

A tanácsnál az elnökkel és a titkárral megbeszéljük mindazokat a feladatokat, amelyeket a tanácsnak kell megoldania, hogy a könyvtár eredményesen működhessen. Ilyen problémák az elhelyezés, a bútorzat, fűtés, világítás, könyvvásárlás, állományvédelem, az elveszett vagy régóta kinnlévő könyvek visszaszerzése, kártérítések behajtása, segítés a propagandában, nem megfelelő könyvtáros helyett új személy beállítása. Helyes, ha a szervező könyvtáros az új könyvtárosra javaslatot is tud tenni valamelyik jó olvasó személyében. *Szervezőkönyvtárosaink könyvtári bútorok sokszorosított műhelyrajzait viszik magukkal és ahol a tanács rendelkezik anyagi lehetőséggel, e rajzokkal szakszerű segítséget adnak, megfelelő felszerelési tárgyak beszerzéséhez, mint pl. Somogyaszalón, ahol*

könyvtárszekerényt, asztalt és székeket készítettek e rajzok alapján.

Felkérjük a tanácselnököt és a titkárt, hogy legyenek tagjai, olvasói a népkönyvtárnak és segítsenek a tanács tagjait és hozzátartozóikat is megnyerni a könyvtár látogatására. Ilyen beszélgetések eredményeként pl. a barcsi járásban a községi tanácsok vezetői, dolgozói szép számban olvasói lettek a népkönyvtáraknak. Heresznyén a tanács elnökhelyettese nemcsak szorgalmas olvasó, hanem ő maga a könyvtáros is. A tanácselnök szintén rendszeresen olvas a népkönyvtárból. Ugyanott a DISZ, a mezőgazdasági szakkör is szoros kapcsolatot tart a népkönyvtárral, természetesen a könyvtáros is az előbbiekkal. Ennek a szép együttműködésnek eredménye a népkönyvtár jó forgalma. De több hasonló példa is van. Gigén a tanács titkár jó könyvtáros is. Végül megkérjük a tanácselnököt és a titkárt, hogy jegyezzék fel a negyedévi jelentés beküldésének határidejét és gondoskodjanak annak pontos beküldéséről.

Arra törekszünk, hogy segítő munkánk a népkönyvtárakban mindig közvetlen és tevőleges legyen. A rögtön javítható hiányok kiküszöbölésében cselekvőleg veszünk részt. Pl. Nagyberkiben a tanács a szervező otlétekor helyiséget adott a népkönyvtárnak. A szervező azonnal átszállította a felszerelést és a könyveket az új helyiségbe és résztvett a berendezésben. A javasolt módszereket nemcsak szóban ismertetjük, hanem szemléltetően, cselekvőleg is bemutatjuk. Pl. a *magunkkal hozott propaganda levelezőlapokat segítjük kitölteni a könyvtárosnak és magunk adjuk postára.* A barcsi járási könyvtáros egymaga mintegy negyven darab propaganda plakátot készített népkönyvtárai részére és azokat maga helyezte el a községek legforgalmasabb helyein.

Szervező és módszertani munkánk nyomán azonnal mutatkoznak bizonyos eredmények a népkönyvtárban és a faluban egyaránt. Pl. a raktári rend, a könyvtárak díszítése, a feliratok, kiállítások, külső propaganda, kapcsolatok megjavítása stb. terén, de megmutatkozik annak eredménye később a könyvtáros munkájában, teljesítményének szám-szerű eredményében is.

5. FOGLALKOZÁS A NÉPKÖNYVTÁROSSAL

Ha azt akarjuk, hogy látogatásunk nyomán maradandó eredmény mutatkozzék, magával a könyvtárossal is alaposan kell foglalkoznunk. A *népkönyvtárossal segítő munkatársként és nem ellenőrző közegként foglalkozunk.* Elis-

merjük eredményeit, de rámutatunk munkája hiányosságaira is és a lehetőséghez képest segítünk azokat kijavítani. *Tapintatosan tájékozódunk, hogy a népkönyvtáros elolvassa-e a kiküldött módszertani leveleket, a megyei könyvtári híradókat, A Könyvtáros c. lapot.* Megtudakoljuk, hogy olvas-e rendszeresen és milyen könyveket olvas. Útbagazítást adunk olvasmányainak összeállításához és felhívjuk a figyelmét a jelentősebb könyvekre. Javasoljuk a könyvtárosnak helyettes beállítását és társadalmi segítőtársak bevonását a könyvtár munkájának előmozdítására. Helyettesnek lehetőleg fejlett DISZ-fiatalt javasolunk. Ezzel is szorosabbra kívánjuk fűzni a könyvtár és a DISZ-fiataltság kapcsolatát. Azután felkérjük a népkönyvtárost, hogy a megyei híradónak és A KÖNYVTÁROS-nak írjon néha levelet, beszámolóit könyvtára életéről, munkájáról, jól bevált módszereiről. Felhívjuk a negyedévi jelentés pontos kiállítására, megbeszéljük a jelentés egyes rovatainak kitöltési módját és megkérjük, hogy a jelentést pontosan, határidőre küldje be. Egyúttal felhívjuk a figyelmét arra is, hogy a tanáccsal írassa alá és bélyegeztesse le a jelentést. Végül *szívélyesen meghívjuk a népkönyvtárost a megyei, illetve járási könyvtárba és megkérjük, hogy valahányszor benn jár a járási vagy megyei székhelyen, feltétlenül keressen fel bennünket.*

A helyszíni tevékenység befejezéséül észrevételeinkről, megállapításainkról, javaslatainkról *feljegyzéseket készítünk és azokat közöljük a népkönyvtárossal.* Az intézkedést igénylő feljegyzéseket pedig jegyzőkönyvbe foglaljuk, melynek egyik példányát átadjuk intézkedés céljából a községi tanács elnökének, másik példányát későbbi ellenőrzés végett megőrizzük a megyei, illetve a járási könyvtárban.

6. ÚJRA A JÁRÁSI KÖNYVTÁRBAN

A helyszínen végzett munkával még nem ért véget tevékenységünk. A befejezés a megyei, illetve járási könyvtár-

ban történik. A tanácsnak átadott jegyzőkönyv magunkkal hozott példányát bemutatjuk a könyvtárvezetőnek, illetve a hálózati csoport vezetőjének, egyben tájékoztatjuk feljegyzéseink alapján a kint végzett munkáról. A könyvtárvezető megteszi az esetleg szükséges intézkedéseket. Pl. a marcali járási könyvtárvezető az átleltározás során megállapított hiányjegyzőkönyveket átadta a járási tanácsnak intézkedésre. A járási tanács az illetékes községi tanácsok végrehajtóbizottságait felhívta a könyvek visszaszerzésére, illetve a könyvek ellenértékének megtérítésére. A jegyzőkönyvet, illetve feljegyzést elhelyezzük ezután az illető népkönyvtár nyilvántartó tasakjában és az esetleges újabb adatokat is feljegyezzük arra. *Az állományösszetétel javítására vonatkozó feljegyzésünket besoroljuk a népkönyvtár letéti lapjai mellé, hogy könyvcseré alkalmával tájékozódni tudjunk.* Kiszállásunkat feljegyezzük a munkanaplóba, a költségeket pedig elszámoljuk az útirendelvényen. Intézkedést kívánó feljegyzéseink alapján a szükséges, vagy vállalt teendőket elintézzük és arról a népkönyvtárost, vagy más illetékes szervezet írásban értesítjük. Arra is akadt példa, hogy népkönyvtárosunk hivatali, vagy magánügyében eljártunk a járási vagy megyei székhelyen. Ez igen kedvező viszonyt alakít ki az illető könyvtárossal.

A fentiekben többéves gyakorlat alapján igyekeztünk összefoglalni és áttekinthetően, rendszeresen ismertetni a hálózati munkánk módszerét. Ez a vázlat erősen hasonlít ahhoz a jólismert szemléltető ábrához, melyen minden előfordulható esetet feltüntettek. Természetesen az itt leírt tennivalókat nem szükséges mindenütt és mindenkor alkalmaznunk, hiszen a népkönyvtárak körülményei is igen eltérőek egymástól. De egyszer egy évben minden népkönyvtárunkat alaposan megvizsgáljuk, akkor is ha jól, akkor is, ha gyengén működik. Ez utóbbi esetben természetesen indokoltabb és sürgősebb.

Kerekes András—Kellner Béla
kaposvári megyei könyvtárosok

A NÉPMŰVELÉSI MINISZTERIUM könyvtári főosztálya jelentős összegű pénzütemat tűz ki a József Attila jelvénytulajdonos olvasómozgalomban az 1956. év folyamán kiváló munkát végző könyvtárosok részére. A jutalmakat bármely könyvtáros megkaphatja.

- I. díj 1 db 4000 forintos jutalom,
- II. díj 2 db 2000 forintos jutalom,
- III. díj 3 db 1000 forintos jutalom.

A jutalmak átadására, ünnepélyes keretek között, 1956. decemberében kerül sor.